

S J E Č A N J E

iz predratnog revolucionarnog rada druga SITNICE MUHAREMA AHMETA, rođenog u Ključu 1900 u seljačkoj porodici.

Završio sam 2 razreda osnovne škole a samat 1919 god. Onda sam se upisao kod obučara Turčinhodžić Alije. Kod njega sam bio do 1922 god. a onda promjenio do 1941 god. majstore Beklić Hamiba, Turčinhodžić Adema, Malinović Gojka, Bojić Ahmeta i Tatargić Ahmeta. U sindikalnom pokretu saradjuvan od 1920 god. Bio sam član podružnica Kožaraca kao rukovodioca sindikata podružnica sjećam se Čejvana Osmana, Ante Davida, Muhameda Kasasa, Edhema Karabegovića-Lede i drugih. Ovi drugovi su mi i davali zadatke, agitacije među radnicima sastanci i drugo.

Prvi štrajk /opšti u B. Luci/ bio je po mom sjećanju 1922 god. U njemu su uzeli učesća svi strukovni savjeti. Glavni zahtjev štrajkača bio je poboljšanje životnih uslova. Mislim da je to bilo u proljeće. Rukovodioci štrajka bili su Jakov Lastrić, Mušić Idriz. Počelo je u radničkom domu preko puta kina "Palas" u podrumu. Bilo ^{ih} je nekoliko stotina. Govor je počeo pred domom, tada je naišla policija na konjima i rastjerala nas po grupama. Bacali smo se na njih kamenjem a oni su nas tukli sabljama. Od policajaca najgrublji su bili Bojer koji je ranio Galešića Ejuba sabljom i drugi. Poslije ovoga govornik Lastrić Jakov je kapitulirao i mi smo štrajk izgubili. Nas petnaestoricu među kojima Čejvan Osman, Kasas Muhamed, Bjelajac Staniko, David Anto, Galešić Ejub, Ljevar Niko i drugi nismo se složili sa ovakvim stanjem, nismo htjeli da radimo kod majstora već smo osnovali obučarati sadruga. U ovom štrajku kao rukovodilac bio je Čelik Stevo, koji poslije se povlači, postao privatnik i kasnije velike košice u našem radu. Mislim da je imao vezu sa nenarodnim vlastima.

Radi materijalnih poteškoća naša obučaraka sadruga i nagačin sa snabdevanje radnika su prestali sa radom oko pola godine.

Od 1922-1936 god. radili smo u kožarskoj sindikalnoj podružnici, ali nije bilo štrajkova.

Arhiv Bos. kraljeve B. Luka

ABK 209-HG-II/61

Druge forme rada sindikata sem štrajkova su postojale na pr. ideološko vaspitanje radnika, male radničke manifestacije itd.

Drugi veliki štrajk bio je u proljeće 1936 god. a trajao je 3-4 mjeseca. Plate su bile vrlo niske. Kretale su se od 15-35 din. po paru cipela. Nadnica je zavisila od kvaliteta izrade. Higijena je bila nepodnošljivo slabo. Radno vreme bilo je od 10-12 h. Članovi partije: Muhamed Kazaz, Iedo Karabegović, Abduselam Blakić-"Šendor", Dedo Bašić i drugi, djelujući kroz postojeću sindikalnu podružnicu kožaraca ukazivali su na nemogućnost štrajka i štrajk je izbio. U njemu je učestvovalo oko 50-60 kožaraca. Prvih dana štrajka učestvovanje je bilo 100%. Štrajkaški odbor sastavljen ~~na~~ od već pomenutih članova KPJ zatim Čejvana Osmana, Ante Davida i drugih, tražio je:

- povišenje nadnica za 20%,
- poboljšanje higijenskih uslova: lavore, sapun, čišćenje radionica /i u podne/,
- radničke povjerenike za svaku radionicu, kao jedine punopravne pregovarače u sporu radnik-poslodavac.
- priznavanje proslave 1 Maja,
- osmočasovno radno vreme itd.

Štrajk je kako je već rečeno trajao 3-4 mjeseca /juni, juli, august/. Štrajkaše su pomagale sindikalne podružnice /kožaraca, drvodjelaca, krojače, sidara, rudara itd./. Muhamed Kazaz išao je u junu mjesecu u Zagreb da traži pomoć od sindikata - inače, ledeni štrajkaši branili su se na kazanu u radničkom domu /u zgradi današnjeg sind. vijeća/. Oženjeni su dobijali pomoć u namirnicama i novcu. Posle mesec dana nanje uporniji odustali su od štrajka, zaposlivši se kao štrajbreheri. Takvih je bilo 7-8. Bojeći se štrajkaša ovi su nosili materijal kući jer nisu smjeli raditi u radnji. Štrajkaši su bili ogorčeni na štrajbrehere, Pretili su im, uhadjali ih. Čak je Džafegagić Edhem - štrajbreher ubo nožem Ibrahim Mešića koji je sa ostalim štrajkašima dočekao ovoga da ga onomemo. Interesantno je da policija, iako je znala za ovaj slučaj, jer je prebođeni prenet u bolnicu nije zatvorila Džafegagića jer ga simpatisala kao štrajbrehera.

I pored velike upornosti štrajkaša duljina štrajka je zamrila iste a naročito izdržljivost glavnih majstora, poslodavaca kod kojih je radila

većina štrajkača: Čelik Steve, i Turčin Hodžić Adema. Tako da je ovaj štrajk okončan u augustu. Štrajk nije uspeo. Glavni zahtevi su odbijeni. Jedino su donekle poboljšane higijenske prilike, dobijeni su levari, nožiri i sapuni, ali se i dalje nije čistilo u podne. Od 1936 do 1940 god. sindikalni pokret jača naročito od 1937 god. t.j. od dolaska druga Tita za sekretara KPJ. Tako su radnici 1938 god. rasturili Hodžerin zbor na gradskoj pijaci. Hodžera je govorio svega par minuta. Radnici su počeli da viču i zvižde, da se bacaju paradajzima pa i kamenjem. Hodžera je bio primoran da siđe sa tribine. Uskoro su došla policijska pojačanja koja su rasterala radnike.

1940 god. kožarci ponovo vode štrajk. Ovaj štrajk je takođe vođen po direktivi članova KPJ: Muhameda Kazaza, Ise Karabegovića, Sitnice Ahmeta, Dede Gazića, ~~Kamovića i Zinkara~~ Radnića "Činkara" i Ibro Karabegovića /sekretar ćelije bio je Kazaz/. Svi su ujedno bili i članovi štrajkaškog odbora. Štrajkaši su tražili iste one teške kao i u štrajku 1936 god. Učestvovali su svi kožarski radnici /ukupno 50-60/. Štrajk je trajao preko mjesec dana. Interesantno je napomenuti da su neki štrajkaši da bi dulje izdržali štrajk t.j. da bi ga materijalno potpomagali otišli u Prnjavor isti su Karabegović Ibro, Sitnica, Eljić Rifet, Ibrahim Mešić gde su radili čak 12-16 h. dnevno i pod lošim uslovima samo da bi zaradili novaca za egzistenciju svojih porodica i drugova. Inače i ovoga puta sve sindikalne podružnice su pomagale štrajkače. Ovaj štrajk je uspeo, svi zahtevi su ispunjeni. Prvi je kapitulirao, potpisao ugovor poslodavac Malinović Dušan a uskoro i ostali. Može se slobodno reći da ovaj štrajk nije uspeo samo materijalno nego i moralno, jer je pokazao pravilnost organizovane borbe protiv poslodavaca.

B.Luka, 4.2.1959 god.

Sitnica Ahmet

Original sjedanja nalazi se u Narodnom muzeju Banja Luka.

Arhiv Bos. krajine B. Luka

ABK 209-MG-II/61